

STRESZCZENIE

Niski poziom cech rozrodczych oraz inne zaburzenia reprodukcyjne krów są jednym z najistotniejszych problemów hodowców bydła mlecznego. Przyczyny powyższego zjawiska, stanowiącego jedną z cech funkcjonalnych bydła, mają charakter wieloczynnikowy i obejmują zarówno aspekty środowiskowe, jak i genetyczne. Ich poznanie pod kątem związku z potencjałem rozrodczym może w przyszłości poprawić rentowność systemu produkcyjnego, dlatego też celowe jest poszukiwanie genów, których produkty białkowe mogą warunkować zmienność omawianych cech, a także molekularnych mechanizmów, mogących tę zmienność tłumaczyć. W tym kontekście analiza wariantów polimorficznych genów *IGF-1* (*Insulin-like growth factor-1*), *JY-1* (*Oocyte-specific gene*) i *ER-1* (*Estrogen receptor 1*) w powiązaniu z cechami reprodukcyjnymi krów należy uznać za w pełni uzasadnione po pierwsze z powodu ich biologicznej roli w regulacji procesów rozrodczych u samic, a po drugie z uwagi na charakter molekularnego mechanizmu, hipotetycznie wskazującego na determinację ilości i zmienności kodowanych białek.

Cel pracy. Celem prowadzonych badań u krów ras jersey i Hf odmiany czarno – białej jest analiza ewentualnego związku między wariantami polimorficznymi w regionach regulatorowych genów *IGF-1*, *JY-1* i *ER-1* a wybranymi cechami rozrodczymi, takimi jak wiek pierwszego wycielenia, okres między wycieleniem a pierwszym zabiegiem inseminacji, okres międzywycieleniowy, okres międzyciążowy, długość ciąży, skuteczność zapłodnienia, masa cielęcia.

Hipotezy badawcze:

1. Występowanie zmienności w obszarze regulatorowym genu *IGF-1* (GenBank: AF017143) może kreować lub znosić potencjalne miejsca wiązania dla czynników transkrypcyjnych, przekładające się na poziom ekspresji *IGF-1*. Zważywszy na biologiczną rolę tego białka w regulacji funkcji rozrodczych, uzasadniona wydaje się hipoteza, że będzie to miało związek z poziomem cech reprodukcyjnych krów.
2. Zmienność sekwencyjna w obszarze 3'UTR genu *JY-1* (GenBank: JF262042.2) może potencjalnie wpływać na stabilność mRNA *JY-1*, wiązanie z białkami wspomagającymi jego transport do cytoplazmy oraz wydajność translacji. Można zatem założyć, iż

powyższe procesy mogą mieć związek z ekspresją białka JY-1 oraz funkcjami rozrodczymi krów.

3. Zmiany sekwencyjne w regionie promotorowym genu *ERI* (GenBank: AY340597) mogą mieć związek z poziomem ekspresji receptora dla estrogenów, a tym samym kształtować poziom cech rozrodczych krów.

Material i metody. Badaniami objęto łącznie 991 osobników, w tym: 758 krów rasy polskiej holsztyńsko-fryzyjskiej odmiany czarno-białej (woj. zachodniopomorskie) oraz 233 krowy rasy jersey (woj. wielkopolskie). Do izolacji genomowego DNA z krwi obwodowej wykorzystano komercyjny zestaw MasterPure™ DNA Purification Kit for Blood. Do genotypowania wybranych genów zastosowano techniki PCR-RFLP i ACRS-RFLP. Analiza statystyczna otrzymanych wyników przeprowadzana została przy użyciu oprogramowania Statistica 10.0 (StatSoft) na licencji akademickiej. Cechy rozrodcze dla poszczególnych ras analizowane były według określonego modelu liniowego.

Wyniki. Uzyskane frekwencje wariantów polimorficznych analizowanych genów pokazują, iż występuje zmienność *IGF-1/SnaBI*, *ER-1/BglII* oraz w mniejszym stopniu *JY-1/BsrI*, bowiem w odniesieniu do badanego polimorfizmu krowy rasy jersey wykazały monomorfizm.

Wnioski. Wykazanie zmienności w obrębie analizowanych genów pozwoliło poznać przyczyny międzyrasowych różnic w kontekście występowania określonego poziomu cech rozrodczych, jak również poszerzyć wiedzę dotyczącą genetycznych mechanizmów kontroli cech reprodukcyjnych bydła

17.09.2019r., Sara Tabor - Osińska